

Kommunal- og Moderniseringsdepartementet
Postboks 8112 Dep
0032 Oslo

Sendt via regjeringen.no

Oslo 30.06.2021

Høringssvar fra Samfunnsbedriftene Energi til forslag om innkjøpsordning for å sikre funksjonell tilgang til internett og telefontjeneste til alle

Samfunnsbedriftene er arbeidsgiver- og interesseorganisasjon for 550 virksomheter, herunder mer enn 150 selskaper innen energi og bredbånd. Virksomhetene deltar i hele verdikjeden for energi, fra produksjon av vann- og vindkraft, til distribusjon og omsetning av elektrisitet samt bredbåndsvirksomhet.

Bakgrunn

Tilbudet for grunnleggende bredbånd er allerede svært nær 100 prosent for landet under ett. De aller fleste husstander og virksomheter har tilbud om kablet bredbånd og en stor andel av de resterende har tilbud om mobilt bredbånd over 4G, og etter hvert også 5G.

Men selv om den kommersielle utbyggingen er god, og selv om både staten og kommuner bidrar med midler gjennom dagens støtteordninger, vil enkelte husstander og virksomheter bli stående uten et akseptabelt tilbud. Dette krever derfor ytterligere tiltak for å sikre at alle kan delta i den digitale utviklingen, noe som er bakgrunnen for departementets forslag om en målrettet ordning for slike husstander og virksomheter.

Utgangspunktet etter ekomdirektivet er at leveringsplikt er aktuelt i områder der det ikke er et kommersielt tilbud, og når andre offentlige virkemidler (som for eksempel bredbåndsstøtteordningen i Norge) ikke anses tilstrekkelig til å sikre et tilbud.

En alternativ måte å sikre bredbånd til alle er en søknadsbasert ordning tilsvarende den som er innført i Sverige. Med en slik søknadsbasert innkjøpsordning kan staten eller regionale myndigheter (for eksempel fylkeskommunene) bistå med anskaffelse av et tilbud om bredbånd gjennom en egen anskaffelsesprosess på vegne av enkeltinnbyggere og (små og mellomstore) næringsvirksomheter, som verken får et tilbud basert på kommersiell utbygging eller utbygging basert på tilskudd fra bredbåndsstøtteordningen.

Selv om det skulle etableres en innkjøpsordning som nevnt over, mener departementet at det fortsatt vil være behov for hjemmel for myndigheten til å kunne pålegge leveringsplikt i de tilfeller hvor det for eksempel ikke mottas tilbud fra markedet, eller tilbudene ikke oppfyller kravene. Direktivet legger prinsippet om teknologinøytralitet til grunn for funksjonell tilgang til internett. Departementet foreslår at det stilles krav om at innkjøpsordningen skal sikre bredbånd med minimum 20 Mbit/s nedstrøms og 5 Mbit/s oppstrøms hastighet. Etter departementets vurdering vil

dette gi forbrukere og små og mellomstore virksomheter tilstrekkelig kapasitet til å bruke grunnleggende tjenester på internett. Departementet foreslår imidlertid at hastigheten knyttet til en slik innkjøpsordning revurderes med jevne mellomrom i tråd med endringer i brukerbehovet og den teknologiske utviklingen.

Vurdering

Kommunal- og Moderniseringsdepartementet gjennomførte høsten 2019 en høring av forslag til endringer i ekomloven og ekomforskriften med forslag om lovhjemmel for leveringsplikt for bredbånd. I vårt høringssvar fra desember 2019 konkluderte vi som følger:

1. Den foreslåtte leveringsplikten for bredbånd er viktig for å sikre at alle landets husstander, bedrifter og offentlige arbeidsplasser har god nok og robust innendørs bredbåndsdekning for den videre digitaliseringen.
2. Leveringsplikt for bredbånd er viktig for å nå dekningsmål for ekom-infrastrukturen, men 10 eller 20 Mbit/s er ikke relevant som kapasitetsmål på vei inn i «gigabitsamfunnet».
3. Finansieringen av leveringspliktige tjenester må sikres gjennom statlige midler og uten at tilbydere som pålegges slike tjenester belastes for dette.
4. Leveringsplikten for bredbånd bør forvaltes på regions-/fylkesnivå, og fylkeskommunene bør få ansvaret for innkjøps-/anbudsprosesser knyttet til denne leveringsplikten.

Forslaget som nå er ute på høring skiller seg fra det som ble foreslått høsten 2019 ved at det nå legges opp til en søknadsbasert innkjøpsordning som hjemmel for myndigheten til å kunne pålegge leveringsplikt i de tilfeller hvor det for eksempel ikke mottas tilbud fra markedet, eller tilbudene ikke oppfyller kravene.

Samfunnsbedriftene er positiv til tiltak som fremmer en rask utbygging av ekomnettet med det formål å sikre en bredbåndsdekning i hele landet. Dette forslaget legger et godt grunnlag for å sikre en landsdekkende bredbåndsdekning og er viktig for å sikre at alle landets husstander, bedrifter og offentlige arbeidsplasser har god nok og robust innendørs bredbåndsdekning for den videre digitaliseringen. Men regjeringens uttalte mål er at 100 prosent av husstandene og virksomhetene skal ha tilbud om minst 100 Mbit/s hastighet innen utgangen av 2025. Forslaget som nå legges fram vil i praksis bety at regjeringen nå fjerner dette målet og at vi ender opp med en formidabel forskjell i bredbåndsdekning mellom husstandene. Den foreslåtte ordningen som vil gi enkelte kunder en svært begrenset kapasitet, åpner opp for en del kommentarer som vi oppsummerer under.

- **Ambisjonsnivået må heves for å sikre likebehandling av by og land, samt muligheten til å løfte oss i takt med andre lands nivå**

Vi mener at ambisjonsnivået som er basert på en nedstrøms hastighet på 20 Mbit/s ikke er akseptabelt. Departementet foreslår riktignok at hastigheten knyttet til en slik innkjøpsordning revurderes med jevne mellomrom i tråd med endringer i brukerbehovet og den teknologiske utviklingen, men dette er etter vår mening ikke tilstrekkelig gitt de overordnede målsetninger regjeringen selv har satt opp for høyhastighets bredbåndsdekning i Norge. Vi viser i den forbindelse til brev av 8 april 2021 til distrikts og digitaliseringsministeren fra Samfunnsbedriftene sammen med en rekke organisasjoner der målene er definert:

- Minimum 95% av norske husholdninger, bedrifter og offentlige kontorer, skal ha tilgang til bredbånd med hastigheter på minimum 1 Gbit/s i løpet av 2025.
- Resten av landet skal som minimum ha tilgang til bredbånd med 100 Mbit/s i løpet av 2025.

- Staten må øke tilskuddsordningen for bredbånd i statsbudsjettet til 1 milliard kroner per år, i perioden 2022-2025.
- Samtidig foretas en gjennomgang av tilskuddsordningene med sikte på å optimalisere prosessen og effekten.

- **Konkurransesvridning og teknologinøytralitet**

KMD tar i høringsnotatet ikke stilling til hvordan valg av leverandør i innkjøpsordningen eller utpeking av leveringspliktig tilbyder skal skje. Den foreslåtte innkjøpsordningen med en eventuell leveringsplikt som et tillegg må forvaltes på en slik måte at både teknologinøytralitet og konkurransevidning unngås.

I denne sammenheng er det viktig at innkjøpsordningen og utpekingen av tilbyder ikke gir store nasjonale aktører en fordel basert på det utgangspunktet disse har både økonomisk og med representasjon over store deler av landet.

Som representant for en rekke av landets mellomstore og små bredbåndsaktører frykter vi en sentralisering av de ordninger som ligger i dette forslaget hvor de landsdekkende operatørene tilgodesees. Dette må unngås ved en tildelingsprosess som ivaretar dette behovet.

Valg av teknologi for de husstander og virksomheter som blir omfattet av denne ordningen må være teknologinøytral og ikke gi fordeler til de landsdekkende mobilnett operatørene.

- **Finansieringen av leveringspliktige tjenester må sikres gjennom statlige midler og uten at tilbydere som pålegges slike tjenester belastes for dette**

Det er i forslaget uklart hvordan finansieringen av leveringspliktige tjenester er tenkt.

Finansieringen av ordningen må dekkes gjennom statlige midler og eventuelle finansieringsløsninger for sluttbrukers andel ved behov. Tilbyders rolle i denne sammenheng må begrenses til levering av tjenester basert på full kostnadsdekning.

- **Leveringsplikten for bredbånd bør forvaltes på regions-/fylkesnivå**

Den foreslåtte søknadsbaserte innkjøpsordningen og tilhørende leveringsplikten bør samordnes med den eksisterende bredbåndsstøtteordningen som i dag forvaltes av fylkeskommunene, og som fungerer relativt godt.

Samfunnsbedriftene mener en kombinert innkjøpsordning og leveringsplikt for de enkeltinnbyggerne og næringsvirksomheter som ikke omfattes av dagens bredbåndsstøtteordning, best ivaretas og sikres en effektiv oppfølging ved at alle støtteordningene sees i sammenheng og koordineres av en instans.

Med vennlig hilsen

Cecilie Bjelland
Direktør
Samfunnsbedriftene Energi